

Marcia Willett

Brieven uit het verleden

Kun je de banden met je familie
voorgoed doorsnijden?

ISBN 978-90-225-7634-2
ISBN 978-94-023-0588-3 (e-boek)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Postcards from the Past*
Vertaling: Annet Mons
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign
Omslagbeeld: © Janet Bell
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2013 Marcia Willett
© 2015 Voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekeryj bv,
Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Linda Evans

1

Er zijn vanavond twee manen te zien. De witte, heldere schijf staart broos en met scherpe contouren als van glas naar zijn spiegelbeeld dat op zijn rug in het zwarte water van het meer ligt. Alles is volmaakt stil. Geen zuchtje wind beroert het oppervlak. Aan de rand van het meer buigt de wilde kers zich als een elegant spook, met dunne kale takken vol zilverkleurige rijp, vol verlangen naar de verdwenen warmte van de zomerdagen. Hoge bosjes met kornoelje, waarvan de felgekleurde toverstokken door het koude scherpe licht tot zwart-wit zijn teruggebracht, bewaken de noordelijke oever van het meer en werpen puntige schaduwen op het bevroren gras.

Ze staat in de warme kamer en kijkt omlaag naar het ijzige, winterse landschap terwijl haar vingers voortdurend de hoeken van de Ansichtkaart betasten die ze diep in de zak van haar gewatteerde vest heeft gestopt, net zoals haar gedachten voortdurend bezig zijn met de woorden die achter op een reproductie van *La Chaine Simpson* van Toulouse-Lautrec zijn gekrabbeld.

Een groet uit het verleden. Hoe gaat het met jullie? Misschien moet ik eens langskomen om het met eigen ogen te zien!

Hij is geadresseerd aan haar broer en haar – Edmund en Wilhelmina St Enedoc – en met slechts één woord ondertekend: ‘Tris’. Ze frummelt aan de kaart, vouwt een hoek dubbel; uit een kamer beneden klinken wat flarden muziek, de aangrijpende lyriek van een trompet: Miles Davis met ‘It Never Entered My Mind’. Het is een van Eds favoriete cd’s.

Haar instinct heeft haar er eerder toe gedreven de kaart te verbergen, door hem onder de krant van gisteren te schuiven toen Ed de keuken binnenkwam om te zien wat de post had gebracht. Ze had de een of andere luchthartige opmerking gemaakt en hem wat enveloppen en catalogi gegeven, terwijl de tekst op de kaart nog op haar netvlies brandde.

‘... Misschien moet ik eens langskomen om het met eigen ogen te zien! Tris.’

Later schoof ze hem in haar zak om hem in de beslotenheid van haar eigen kamer te bestuderen. Het poststempel is van Parijs, drie dagen geleden. Hij zou inmiddels al in het land kunnen zijn, op weg naar het westen. Hoe kon hij, na meer dan vijftig jaar, weten dat Ed en zij hier nog steeds samen zouden zijn?

Vijftig jaar.

‘Tris de teek.’ ‘Tris de trol.’ ‘Takke Tris.’ Ed had op zijn twaalfde een hele reeks scheldnamen voor hun nieuwe stiefbroer. ‘We zullen voor hem uit moeten kijken, Billa.’

‘Probeer aardig te zijn voor Tristan, lieverd.’ De stem van haar moeder. ‘Ik weet dat het moeilijk is voor Ed en voor jou, maar ik wil heel graag dat jullie goed met elkaar op kunnen schieten. Doe het voor mij. Wil je het proberen?’

Vijftig jaar. Ze haalt de kaart uit haar zak en kijkt ernaar.

‘Billa?’ Eds stem. ‘Kom je beneden? Het eten is klaar.’

‘Ik kom eraan,’ roept ze. ‘Eén moment.’

Billa kijkt snel om zich heen, pakt een boek van het boe-kentafeltje – een draaibaar notenhouten tafeltje dat van haar

moeder is geweest – en schuift de kaart erin. Ze trekt de gordijnen dicht, zodat ze de twee manen en het meer buitensluit, en gaat naar beneden naar Ed.

Hij staat over het avondeten gebogen dat hij heeft gekookt, om de saus te proeven. De kippenbouten zijn een nacht gemarineerd in rode wijnazijn met oregano en knoflook, daarna in witte wijn gestoofd, en hij kijkt goedkeurend naar het resultaat dat nu op een schaal ligt, bestrooid met olijven en kappertjes en pruimen. Het ruikt verrukkelijk. Zijn kookkunst is eigenzinnig, extravagant en af en toe rampzalig, maar hij doet het vol overgave. Hij is lang en breedgeschouderd in zijn marineblauwe Arantrui – rafelig aan de manchetten en met lappen op de ellebogen – en zijn dikke bos zwart haar met grijze strepen valt naar voren wanneer hij zich bukt om de borden uit de onderste oven van het Agaformuis te pakken, waardoor hij eruitziet als een goedmoedige beer. Eds benadering van het leven is eenvoudig, rustig; hij heeft een hekel aan opwinding of overdreven emoties en hij gelooft dat hij niet in staat is aan de verwachtingen van andere mensen te voldoen. De vrouwen die zich aangetrokken voelen door zijn aangeboren goedheid, zijn zachtmoedigheid, raken geïrriteerd door zijn onvermogen tot engagement. Hij is vanaf de universiteit regelrecht naar een grote uitgeverij gegaan en is daar gebleven tot aan zijn vervroegde pensioen, maar hij bracht zijn weekends altijd hier op Mellinpons door. Hij koesterde zijn auteurs – schrijvers van natuurboeken, reisgidsen, tuinboeken – genoot van feestjes bij de verschijning van nieuwe boeken en van lunches, maar halverwege de vijftig, toen zijn kinderloze huwelijk in een vriendschappelijke echtscheiding eindigde, besloot hij terug te keren naar Cornwall. Zijn eigen boek, dat twee jaar later verscheen – *Wild Birds of the Peninsula* – was een verbluffend succes,

gedeeltelijk dankzij zijn leuke pentekeningen en prachtige foto's. *Wild Birds of the Cornish Cliffs and Coasts* volgde, en nu werkt hij aan *Wild Birds of the Cornish Inland Lakes*; Colliford, Crowdy, Siblyback.

Tot zijn spijt is hun eigen meer te klein om iets anders te huisvesten dan wat wilde eenden; te dicht bij huis om kuifeenden of futen te lokken. In het vroege voorjaar komen grote hoeveelheden kikkers er feestvieren, waarbij ze in de ondiepten glibberen en glijden, klimmen en klauteren, terwijl hun paringsliederen spookachtig door de nacht klinken.

Ed haalt de voorverwarmede borden uit de onderste oven. Billa en hij voelden zich hier op Mellinpons altijd het gelukkigst; ze waren altijd blij aan het begin van de zomervakantie het grote huis in Truro te verlaten. Hij herinnert zich nog hun opwinding wanneer ze de stad uit reden, met hun vader achter het stuur van de grote Rover, hun moeder naast hem, en Billa en hij op de achterbank met hun favoriete speelgoed en boeken. Mellinpons: in 1710 als molen gebouwd, in 1870 door een plaatselijke coöperatie van boeren uitgebreid en verbouwd tot boterfabriek.

Hun tak van de familie St Enedoc had fortuin gemaakt in de mijnbouw, en overgrootvader had dit stuk land met de mijn – nu niet meer in bedrijf – de molen en wat cottages in de jaren na 1870 gekocht. In 1939 ging de boterfabriek dicht toen de mannen voor de oorlog werden opgeroepen, en hij bleef verwaarloosd tot Harry St Enedoc besloot hem te verbouwen. Mellinpons was zijn project van na de oorlog. Hij had akelige oorlogsherinneringen en weinig belangstelling voor het familiebedrijf. Hij gaf zijn mededirecteuren meer verantwoordelijkheden en trok zich terug uit de besturen van de grote mijnbouwbedrijven, tot hij ten slotte met zijn gezin uit Truro naar dit rustige deel verhuisde.

Hij had slechts zes jaar op Mellinpons gewoond toen hij stierf.

Het is vreemd, vindt Ed, dat hoewel zijn vader slechts zo'n korte tijd hier heeft gewoond, zijn invloed toch zo duidelijk aanwezig is in de boterfabriek. Het was zijn idee om de oude molensteen als haardsteen te gebruiken, onder een granieten schoorsteenmantel die een volledige hoek van de hal in beslag neemt en waarvandaan je ver omhoog kunt kijken, langs de overloop met galerij, naar de zware zwarte balken van het dak. Het grote raam met uitzicht op het dal was eveneens zijn idee. De nis die in de dikke granieten muren is uitgehakt, is groot en diep genoeg om twee fauteuils te bevatten. Hij was degene die de oude boterfabriek Mellinpons heeft genoemd: de molen op de heuvel.

Ed zet de schaal naast de borden op de enorme leistenen keukentafel waarop de boter ooit in klonten werd verdeeld, en kijkt op wanneer Billa binnenkomt.

'Dat ziet er goed uit,' zegt ze waardierend. Miles Davis speelt 'I'll Remember April' terwijl Eds newfoundlander – tabakskleurig en Bear genoemd omdat hij als puppy net een berenjong leek – vredig op een oude doorgezakte sofa onder het raam ligt te slapen. Billa houdt haar blik vastberaden afgewend van de puinhoop die Ed ongetwijfeld in het kookgedeelte van de keuken heeft gemaakt, en gaat aan de tafel zitten. De enorme hond tilt zijn kop op, kijkt wie er is binnengekomen, en laat zich weer zakken. Zijn staart zwiept ter verwelcoming een paar keer heen en weer voordat hij zijn dutje hervat.

'Je hoeft echt niet voor me op te staan,' zegt Billa droog.

'Zal hij ook niet,' zegt Ed goedmoedig. 'Kost 'm veel te veel moeite.'

Hij schept wat kip met saus op een prachtig oud Spodebord waarvan het bladgoud bijna is weggesleten, en geeft het

aan haar. Er is puree van gepofte pastinaak in een Clarice Cliff-kom en wat toefjes paarse broccoli in een schaal van Mason's Ironstone. Ed kiest zijn schalen op hun ontwerp en kleur, zonder oog te hebben voor uniformiteit. Wonderlijk genoeg werkt het; oud en nieuw, kostbaar en waardeloos, alles vrolijk bij elkaar. De tafel is slechts gedeeltelijk vrijgemaakt: zaadcatalogi, een verrekijker, de laatste editie van *Slightly Foxed*, en de agenda – vol papiertjes met belangrijke adressen, telefoonnummers en alle aantekeningen die Ed maakt wanneer hij aan de telefoon is – liggen over het zwarte leisteel verspreid. Naast een mooie veelarmige zilveren kandelaar staat een terracotta pot met cyclamen.

Ed vult Billa's glas met wijn – een zachte Zuid-Afrikaanse Merlot die naast de Aga op kamertemperatuur is gebracht – en gaat zitten. Hij vertelt enthousiast over zijn plannen om het kleine weiland met wilde bloemen en grassen in te zaaien, om meer tulpen onder de bruine beuk te planten, en al die tijd knikt ze en zegt: 'Mmm. Goed idee...' terwijl haar gedachten draaien rond de woorden die op de kaart staan geschreven.

Ed merkt haar afwezigheid op maar zegt niets. Ze is over het algemeen meer betrokken bij haar liefdadigheidswerk voor het plaatselijke hospice dan bij zijn schrijven en tekenen, zijn voortdurende ontwikkeling van het land langs de beek en zijn bestudering van het dierenleven aldaar. Hier is Ed alleenheerser en Billa voelt zich niet geroepen hem daarin van advies te dienen.

Wanneer hij de borden afruimt en wat smakelijke restjes in Bears etensbakje schuift, gaan zijn gedachten naar Billa's huwelijk met de veel oudere bekende natuurkundige, Philip Huxley. Ed heeft altijd de indruk gehad dat de relatie van Billa's kant eerder op heldenverering dan op hartstocht was gebaseerd, en op een bijna vaderlijke goedheid van Philips

kant. Haar gezondheid kreeg te lijden onder een reeks miskramen, waarna ze haar verdriet probeerde te vergeten in een toenemende betrokkenheid bij haar werk als hoofd van de afdeling fondsenwerving van een grote liefdadigheidsinstelling voor gehandicapte kinderen. Ze had Philip verzorgd gedurende zijn laatste, langdurige ziekte en was daarna teruggekomen om op Mellinpons te wonen. Zelfs nu Billa weduwe is en met pensioen is gegaan, is ze nog druk bezig, en hij is blij dat zijn vakgebied buiten het terrein van haar bezigheden valt. Ze kunnen erg goed met elkaar overweg.

Bear laat zich van zijn sofa zakken om de inhoud van zijn bakje te inspecteren. Hij kijkt even naar Ed omhoog alsof hij wil zeggen: ‘Wat moet dit voorstellen?’

‘Lust je ’t niet, ouwe jongen?’ vraagt Ed bezorgd. ‘Zit er soms te veel oregano op?’

Billa rolt met haar ogen. ‘Misschien heeft hij het liever op een Spodebord.’

‘Wie weet,’ antwoord Ed zonder zich iets van haar sarcasme aan te trekken, ‘maar er zijn er nog maar twee van over. Voor zover ik weet zijn ze van overgrootmoeder geweest, en ik ben er nogal aan gehecht. Maar ik ben het met je eens dat je oude geëmailleerde bak erg afgebladderd is, hoor Bear.’

Billa schiet in de lach. ‘Arme ouwe Bear. We zullen ’m een nieuw bakje voor z’n verjaardag geven. Zal ik koffie zetten of doe jij het?’

Haar gelach vermindert de spanning wat, en ze voelt zich weer sterker. Wat kan Tristan hen tenslotte nu nog schelen? Dat deel van het verleden ligt ver achter hen, is voorbij.

Maar terwijl ze toekijkt hoe Ed koffie zet, vervaagt zijn gestalte en ziet ze in plaats daarvan haar moeder die daar met

kopjes en schoteltjes staat te rommelen zonder naar haar kinderen te kijken, die naast elkaar aan de tafel zitten.

‘Ik begrijp dat het eerst moeilijk zal zijn,’ zei ze snel, terwijl haar handen bezig waren met de waterketel, met de theemuts. ‘Maar ik weet zeker dat jullie hem net zo aardig zullen vinden als ik, als je hem wat beter leert kennen. Het is nu tenslotte al meer dan vijf jaar geleden dat jullie vader is gestorven, en ...’ De ketel begon te zingen en ze tilde hem op. ‘En ik wil dat jullie goed begrijpen hoe eenzaam ik zal zijn als jullie allebei naar kostschool zijn ...’

‘We hoeven niet allebei naar kostschool te gaan,’ Billa’s stem klok schel van angst. Het had iets angstaanjagends, iets gênants, om haar moeder zo nerveus en smekend te zien doen. ‘Ik hoef tenminste niet weg te zijn,’ zei ze. ‘Ed wel, natuurlijk, vooral nu hij een plaats op Sherbourne heeft gekregen, maar ik zou gewoon hiervandaan naar de school in Truro kunnen gaan.’

‘Maar, lieverd...’ Hun moeder keek hen eindelijk aan en Billa zag dat ze haar blijdschap, haar opwinding niet kon verbergen. Ze strekte haar handen naar hen uit, als een kind dat hun op een feestje vroeg mee te doen met de spelletjes. ‘Weet je, Andrew en ik houden van elkaar. Ik denk dat jullie oud genoeg zijn om dit te begrijpen. Ik ben erg gelukkig, weet je.’

Ed voelde de spanning bij zijn zusje en zei beleefd: ‘Misschien zullen we het begrijpen wanneer we...’ hij worstelde even met de woorden ‘die man’ of ‘hem’ en koos toen aarzelend voor ‘Andrew’. ‘Wanneer we Andrew hebben ontmoet.’

Hun moeder zette de thee, hoewel Billa kon zien dat haar handen beefden. ‘En,’ zei ze, op een speciale toon alsof dit een extra bonus was, ‘en Andrew heeft ook een zoon, hij

heet Tristan. Hij is nu tien, twee jaar jonger dan jij, Ed, en ik weet zeker dat we samen heel gelukkig zullen zijn. Weer een echt gezin. Ze komen allebei hier bij ons op Mellinpons wonen.'

Billa en Ed zwegen verbijsterd: een jongen van tien. Tristan. Hier in hun huis.

Uit het zicht, onder de tafel, stak Billa haar hand uit naar Ed en greep hem bij zijn pols. Ze starden hun moeder ijszig aan toen ze door de keuken liep om hun thee op de tafel te zetten.

Ed schuift Billa's koffiebeker naar haar toe en kijkt haar aan, bukt zich een beetje om haar gezicht beter te zien.

'Alles goed met je?' vraagt hij.

Ze kijkt hem weer aan, fronst even en knikt dan. 'Sorry,' zegt ze. 'Ik was er even niet bij. Ik moest opeens denken aan hoe moeder ons vertelde dat ze met die vreselijke Andrew ging trouwen.'

'Ach, misschien was hij wel niet zo erg,' zegt Ed. 'Het moet voor hem ook niet gemakkelijk zijn geweest.'

'We hadden gewoon de verkeerde leeftijd,' zegt Billa peinzend. 'Veertien is geen leeftijd om je moeder hartstochtelijk verliefd te zien worden. Hij was natuurlijk heel aantrekkelijk, op een wat overdreven manier, maar ze was zo gek op hem dat het gênant was, vooral waar anderen bij waren. Ik vertelde haar niet langer wat op school gebeurde, gewoon omdat ik het allemaal zo vernederend vond. Meisjes kunnen heel wreed zijn.'

'Voor mij was het gemakkelijker.' Ed gaat aan de tafel zitten. 'Andrew wist heel veel van rugby en cricket. Het was die kleine klier van een Tris die ik niet uit kon staan. Hij zat altijd te jennen, hè?'

Billa zwijgt, ze denkt aan de ansichtkaart en voelt opnieuw

paniek in zich opkomen. ‘Mmm,’ zegt ze, omdat ze geen zin heeft het over Tristan te hebben, en ze buigt haar hoofd over de koffiebeker zodat Ed haar gezicht niet kan zien. Na een tijdje staat ze op en neemt haar mok mee. ‘Ik ga even m’n e-mail bekijken,’ zegt ze.

Ed blijft zijn koffie zitten drinken en Bear komt naar hem toe en leunt zwaar tegen zijn stoel, die langzaam opzijschuift over het grote tapijt dat op de lestenen vloer ligt, tot Bear zachtjes op de vloer gaat liggen. De trompet van Miles Davis sterft weg en Ed staat op om de kaarsen uit te blazen, en hij begint af te ruimen. Terwijl hij de borden die in de vaatwasser kunnen scheidt van de kwetsbaarder stukken – de Spode en de Clarice Cliff – piekert hij over het afwezige gedrag van Billa. Ze is de hele dag wat prikkelbaar geweest, maar hij weet dat ieder soort vraag of teken van bezorgdheid zal leiden tot een snelle ontkenning dat er iets aan de hand is. En de zeldzame keren dat ze hem over zorgen of angsten in vertrouwen neemt, zal ze er onmiddellijk aan toevoegen: ‘Maar het lukt wel. Niets aan de hand, hoor.’ Ze duikt dan haastig weg voor iedere vorm van troost die hij zou willen bieden en geeft het gesprek een andere wending.

Zelfs als kind, toen hun vader was gestorven, droeg ze haar eigen lasten, nam ze zelf haar besluiten. Hij had veel steun aan haar gehad toen ze klein waren. Haar gretige, hartstochtelijke vitaliteit verleende kleur aan zijn stille, ingetogen persoonlijkheid en bracht er iets van haar eigen schittering in aan. Ze maakte hem dapper, zorgde dat hij om zijn eigen fouten kon lachen en spoorde hem aan tot buiten de bescheiden doelen die hij zichzelf had gesteld.

Toen hun vader op een koude dag in maart plotseling stierf, zweeg ze wekenlang door de schok, met een gezicht dat strak stond van verdriet. Ze was net negen jaar oud, Ed was

zeven, en de aard en intensiteit van haar verdriet maakten hem bang, deden zijn eigen narigheid verbleken. Hij probeerde zijn verdriet, zijn angst voor de dood te verdrijven door zich te richten op het leven dat voortdurend harteloos om hem heen losbarstte. Het koude, zoete voorjaar: wat was het dynamisch en royaal, bijna verkwistend in zijn overvloed. Hij begon op te merken dat veel wilde bloemen geel waren, en voor het eerst – de eerste keer van vele – maakte hij een lijst. Het werd een test; een uitdaging. Het was heerlijk om zich daarop te concentreren.

Wilgenkatjes – hij schreef het in zijn ronde, kinderlijke handschrift – sleutelbloemen, narcissen, primula's, paardenbloemen, boterbloemen, speenkruid, ranonkel. Naast iedere naam maakte hij een tekening van de plant en kleurde die zorgvuldig, waarbij hij constateerde dat de natuur een breed scala aan geel had: eidooier, citroen, crème. Wilgenkatjes vormden misschien een twijfelgeval, omdat ze meer grijs dan geel waren, maar hij zette ze er toch bij. Billa keek naar hem, verstart in haar verdriet.

‘Wat doe je daar?’

‘Ik maak een lijst van alle gele bloemen die ik heb gezien,’ zei hij defensief, voor het geval dat dit onder deze omstandigheden als een te lichtzinnige bezigheid zou worden beschouwd. ‘Bijna alle wilde voorjaarsbloemen zijn geel, Billa.’

Hij kon zien dat ze probeerde bloemen te bedenken die niet geel waren, om te bewijzen dat hij het mis had, maar zelfs dit scheen haar niet te lukken – wat hem nog meer deed schrikken.

‘Wat heb je tot dusver?’ vroeg ze duf.

Hij las haar zijn lijst voor en zag hoe ze zich suf peinsde om iets te bedenken wat hij was vergeten. In gedachten spoorde hij haar aan, vol verlangen naar de oude, vitale Billa die hem altijd zijn uiterste best liet doen.